

og gennemførlig. Det ærede Medlem fra Ringkøbing talte om at ændre Kapitels-taksterne efter almindelige Regler, og naar man kan gøre det, er det klart, at man ogsaa ad Lovgivningens Vej maa kunne ændre Kapitelstaksterne ekstraordinært for et Aar under de nuværende overordentlige Forhold. Et af de Forhold, som det foreslaas at regulere her, er for det første Tienden. At man kan ordne Tiendeafgiftens Højde og Størrelse ved Lov, er lige saa sikkert, som at man ved Lov har kunnet gennemføre Afløsning af Tienden; og enhver vil ogsaa erkende, at det vilde være ganske urimeligt og stridende mod den materielle Ret, om Tiendenyderne i Aar skulde opbære en Tiende saa høj, som den vilde blive efter den Kapitelstakst, som vil indtræde ved, at man fastsætter Kapitelstaksten til Kyndelmisse efter de sædvanlige Regler for de paagældende Maaneder alene i Aaret 1914. Det er baade i Overensstemmelse med den materielle Ret at fastsætte en rimelig Størrelse paa Tiendeydelsen og ogsaa i Overensstemmelse med den formelle Ret, naar det sker ad Lovgivningens Vej.

Vi kommer dernæst til det andet Forhold, som her er foreslaaet ordnet ad Lovgivningens Vej, det er Arvefæsteafgifternes Størrelse. Arvefæstebeløbet er en Rest af en Købesum, som ikke er blevet udbetalt, og som er uopsigelig, sikret ved Pant i den paagældende faste Ejendom, saa at der svares en aarlig Afgift efter Kapitels-taksten. Nu har vi her i Landet noget, der hedder en Aagerlov, Loven af 6. April 1855, der foreskriver, at naar Laan er sikret mod Pant i en fast Ejendom, maa man ikke tage mere end 4 pCt. i Rente uden ifølge Bevilling, og man maa aldrig komme højere op end til 6 pCt. Dette er en rimelig og naturlig Lov; dens Grundlag er, at man vil sikre Ejerne af fast Ejendom, Grundbesidderne, mod at blive alt for blodigt udsuget af Kapitalen. Og det samme Hensyn, som der gør sig gældende, maa gøre sig gældende overfor det ganske analoge Forhold, Arvefæsteafgifternes Størrelse. Den Omstændighed, at Afgiften af den i Ejendommen mod Pantesikkerhed indstaaende Restkøbesum er fastsat efter en Procent af Restkøbesummen, kan ikke forrykke det Forhold, at det er i Strid med Lovgiverens Grundsatning i dansk Ret, at der skal kunne svares en fuldkommen Aagerrente af den resterende Købesum, og det vilde blive en fuldkommen Aagerrente, der skulde svares i Aar, hvis Arvefæsteafgifterne skulde svares efter Kapitels-

taksten alene for i Aar. Jeg kan ikke i Øjeblikket gøre op, hvor mange Procent det vilde blive; det vilde maaske blive 10 eller 15 eller 20 eller maaske en endnu højere Procent. Det er en naturlig og rimelig Ting for Lovgivningsmagten at skride ind og sige: Aager skal ikke have Lov til at plyndre dem, der dyrker den danske Jord. Det er det, der er fastslaaet i Loven af 6. April 1855, og det er det, vi her foreslaar gennemført for Arvefæsteafgifternes Vedkommende i Aar. Thi hvis vi ikke skrider ind ved en ekstraordinær Lov, bliver det Aagerrenter, som de danske Bønder kommer til at svare af de i deres Ejendomme indstaaende resterende Købesummer for Arvefæstegaarde.

Vi kommer saa til det tredie, som her foreslaas ordnet ved ekstraordinær Lov, det er Fæsteafgifterne. Det er en given Sag i Henhold til Lovgivningens almindelige Grundsatninger, at Statsmagten er berettiget til at gribe ind i Fæsteforholdene og regulere de Afgifter, Fæsterne skal svare. Det er ikke et rent og skært almindeligt Kontraktforhold, der bestaar mellem Fæstebønderne og Godsejerne, men et Forhold, som er reguleret bestandigt gennem Tienderne i den danske Lovgivning. Den danske Landboret er i Virkeligheden en Perle i dansk Lovgivning, og det gør mig ondt, at jeg maa sige det til en Professor, der sidder paa Tilhørerpladsen: Det er sørgeligt, at det danske Universitet, det juridiske Fakultet, ikke i vore Dage dyrker den danske Landboret med større Pietet, end det gør; thi det er i Virkeligheden den smukkeste Lovgivning i Danmark, og denne Landbo-lovgivning har haft det Formaal at sikre Bondestanden en varig Besiddelse af den danske Bondejord til en rimelig og billig Afgift, saaledes at Bonden kunde sidde paa sin Gaard og ernære sig vel og ikke være udsat for Udplyndring. Men hvad er det, vi gør her? Det er det, at vi, nu da de ekstraordinære Krigsforhold vil medføre, at Fæstebønderne kommer til at svare en ganske ublu Afgift til Godsejerne i Aar, efter den gamle, sunde Grundsatning i vor Landboret kommer og siger, at det skal ikke være Godsejerne tilladt at udpine og plage Bonden, vi foreslaar, at Fæstebønderne skal nøjes med at svare en rimelig og naturlig Fæsteafgift til Godsejerne. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) har ikke Ret, naar han siger, at Nyderne skal have, hvad der tilkommer dem efter den normale Kapitelstakst, thi man kan ikke sige, at de lider Tab ved, at de ikke faar den, tværtimod; naar de